

Nyttorealiseringsplan 2.0

1. Inledning och syfte

Region Västerbottens journalsystem kommer att ersättas med Cosmic. Flera av dagens aktiva system behöver ersättas då de inte längre uppfyller vårdens förväntningar och behov. Det kommer att medföra stora förändringar i arbetssätt och objektförvaltning. Samtidigt pågår också förändringar nationellt inom hälso- och sjukvård. Högre krav på digitalisering, tillgänglighet, kompetensförsörjning och effektivare vårdflöden. Att arbeta med nyttorealisering ger ett bra stöd i arbetet med att styra investeringar och att säkerställa hemtagningen av den förväntade nyttan (effektmålen) av de verksamhetsförändringar som man vill genomföra. Nyttorealisering innebär att man arbetar utifrån ett systematiskt tillvägagångssätt där man specificerar, kvantifierar och värderar de förväntade nyttorna för de inblandade intressenterna.

FVIS Programplan beskriver hur FVIS effektmål är sammankopplade med regionens mål i region- och nämndplaner. FVIS nyttorealiseringsplan beskriver hur programmet arbetar för att säkerställa dessa mål, mäta och följa upp nyttorna med framtidens vårdinformationsstöd (FVIS), Cosmic.

FVIS-programmet skapar förutsättningar för och är en möjliggörare för att realisera önskad effekt och nytta medan huvudansvaret för att realisera nyttorna ligger i verksamheten.

1.1. Kritiska nyckelfaktorer (framgångsfaktorer) för att uppnå önskad nytta

Ett antal nyckelfaktorer har tidigt identifierats som kritiska för att nå FVIS effektmål och säkerställa förväntad verksamhetsnytta, se bilaga 5.

- Tiden mellan effektiv leveransdag och produktionsstart bör vara så kort som möjligt
- Vid produktionsstart ska så många funktionsområden som möjligt vara färdiga att tas i bruk
- Det nya vårdinformationsstödet ska ersätta flera av dagens system
- Vid produktionsstart är det möjligt att ta i bruk funktionsområde *Beställning och svar*
- Verksamheten har tillgång till mobila enheter vid produktionsstart
- Informationstillgång från ersatta system har säkerställts inom programtiden så att ersatta system kan avvecklas
- Verktyg för behörighetshantering är infört
- Regionen arbetar för att prioriterad in- och utdata för uppföljning och rapportering finns med i konfigurationen vid produktionsstart
- Berörda verksamheter får stöd för att införa nya förbättrade arbetssätt som möjliggörs med det nya vårdinformationsstödet

- Utbildning, test och förstärkt stöd till verksamheterna i samband med produktionssättning är prioriterade aktiviteter

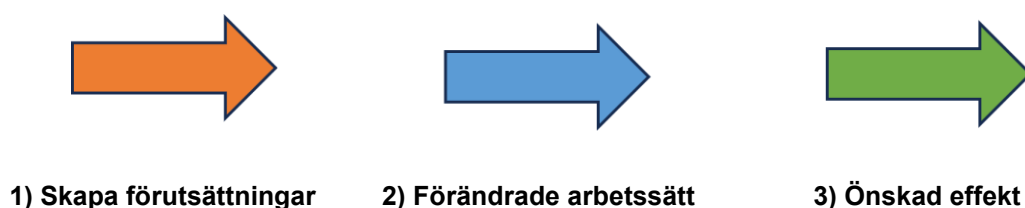
1.2. Stöd till verksamheten inför, under och efter produktionsstart

FVIS stödjer **verksamheterna** inför, under och efter produktionsstart genom bland annat att:

- Arbeta med att stärka förmågan till att genomföra förändringsinitiativ
- Stödja verksamheten vid identifiering av förändrade processer, rutiner, arbetssätt, förmågor och beteenden kopplat till det nya vårdinformationsstödet
- Stödja kring förändringsarbete och förändringsledning
- Ta fram utbildningsmaterial och genomföra utbildning av utbildare som utbildar kring det nya vårdinformationsstödet
- Tillhandahålla införandestöd till verksamheterna i samband med produktionsstart av det nya vårdinformationsstödet samt "Early Life support" efter produktionssättning.

1.3. Nyttorealisering genom regionens planerings-, budget- och uppföljningsprocess samt nämnd- och verksamhetsplaner

För att nå förväntad nytta krävs det att verksamheterna genomför de förändringar av rutiner, processer, arbetssätt, beteenden och förmågor som FVIS möjliggör. FVIS-programmet kan endast skapa förutsättningar och föreslå förändringar då ansvar för verksamhetsutveckling och verksamhetsförändringar ligger i linjeverksamheten. Det är därför viktigt att förändringar föranledda och möjliggjorda av FVIS inkluderas och genomförs i verksamhetens ordinarie verksamhetsutvecklingsarbete i samverkan med berörda förvaltningsobjekt. En förutsättning för att förväntade nyttor ska kunna realiseras är att verksamhets sidan i berörda objekt är dimensionerad så att objekten kan stödja berörda linjeverksamheter.

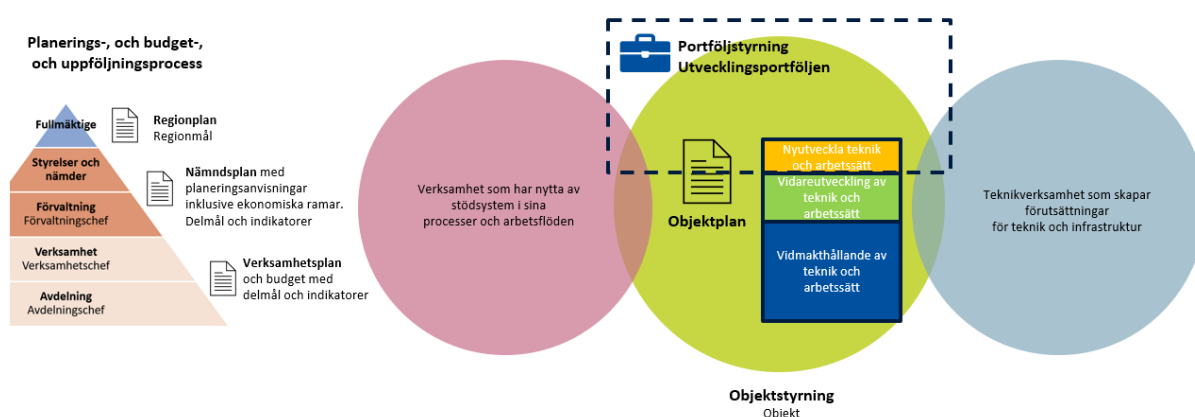
I Region Västerbotten finns tre ramverk för målstyrning att använda för att verksamhetsutveckla och följa upp föreslagna verksamhetsnyttor utifrån givna förutsättningar.

Verksamhetsutveckling planeras, genomförs och följs upp genom **Regionen Västerbottens**

Planerings-, Budget- och Uppföljningsprocess, där nämndplaner och verksamhetsplaner övergripande beskriver arbetet med utvecklingen. Planerna använder indikatorer för att följa förflyttningen före, under och efter införandet.

Region Västerbottens portföljstyrning innebär att kontinuerligt inventera, värdera, prioritera, balansera, styra och följa upp utvecklingsinsatser. Tillämpningen av portföljstyrning skapar förutsättningar att på ett systematiskt sätt prioritera insatser som skapar rätt nytta för verksamheten och välja bort de som inte bidrar till att realisera verksamhetens mål i tillräckligt hög grad.

Region Västerbottens objektstyrning är en verksamhetsdriven styr- och samverkansmodell. Styrning sker utifrån att kompetens från både verksamhet och teknik samverkar i ett gemensamt uppdrag för att skapa ökad verksamhetsnytta genom utveckling i specifika objekt.

Figur 1: Visar styrmodeller som kan appliceras för nyttorealiserings

Arbetssätt för nyttorealiserings FVIS beskrivs i bilaga 1, Arbetssätt för nyttorealiserings

2. Ansvar

Regionstyrelsen (RS) ansvarar för genomförandet av FVIS vilket inkluderar att säkerställa ett ändamålsenligt införande av Cosmic. Regionstyrelsen är ytterst ansvarig för att i samverkan med Hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa nyttorealiserings och effekthemtagning för FVIS. Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) är behovsägare och mottagare av det nya vårdinformationsstödet. Nämnden har det yttersta ansvaret för att hälso- och sjukvårdsförvaltningen tar vara på de möjligheter som det nya vårdinformationsstödet ger samt för nyttorealiserings och effekthemtagning inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska samverka med Regionstyrelsen i detta arbete.

Regiondirektören (RD) är, såsom beställare, huvudansvarig för genomförandet av FVIS-programmet. Beställaren säkerställer programmets finansiering och är ansvarig för att programmets effektmål och förväntade nyttor uppnås. Hälso- och sjukvårdsdirektör (HSD) är huvudansvarig för att realisera verksamhetsnyttor inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. HSD tar stöd av Hälso- och sjukvårdsförvaltningens stab och verksamhetsområdet Digitalisering och Service i den övergripande planeringen via de ramverk för målstyrning som finns beskrivna ovan. Ansvarig för att realisera verksamhetsnyttor inom respektive basenhet eller stab är verksamhetschef respektive stabschef.

Verksamhetschef för Centrum för informationsteknik och medicinsk teknik (CIMT) ansvarar för att realisera nyttor i form av minskade IT-, personal- och lokalkostnader o.dyl. i samband med avveckling av befintliga system.

FVIS-programmet ansvarar för att skapa förutsättningar för och möjliggöra nytta i verksamheten genom införandet av ett nytt vårdinformationsstöd samt övriga leveranser enligt omfattning i FVIS programplan. Ansvarig för att genomföra FVIS enligt beslutad programplan är FVIS programägare.

Portföljförvaltare för utvecklingsportföljen följer upp och rapporterar nyttor och effekter under minst 5 år utifrån nyttokalkyl och fastställda indikatorer. Portföljen kan föreslå ytterligare utveckling av arbetssätt och teknik för att förväntade nyttor ska uppnås.

Berörda objekt enligt regionens objektarkitektur och objektstyrningsmodell ska följa upp och initiera förslag till fortsatt utveckling och förändrade arbetssätt över tid. "Objekt för Cosmic" är sammanhållande och ansvarar för samordning med övriga objekt. Objektägare "Objekt för Cosmic" ansvarar för uppföljning av indikatorer för genomförda verksamhetsförändringar och initierar via regionens planerings-, budget- och uppföljningsprocess ytterligare verksamhetsförändringar som behövs för att realisera förväntade nyttor. Objektägare Teknik (OÄT) "Objekt för Cosmic" ansvarar för att driva på och möjliggöra avveckling av ersatta system samt system som kan ersättas av Cosmic. Objektet Data och Analys genomför mätningar och skapar löpande förutsättningar för att följa upp och rapportera verksamhetsnyttor. Övriga berörda objekt ansvarar för att, i samverkan med "Objekt för Cosmic", initiera och genomföra åtgärder för fortsatt nyttorealiseringsplan.

3. Effektmål

Effektmålen för FVIS-programmet är samma som de beslutade effektmålen inom Sussa samverkan. Effektmålen fokuserar på effekter utifrån fem målgrupper.

Effektmål

E1 - Invånare och patienter får tillgång till ett systemstöd som ger möjligheter till ett aktivt partnerskap med hälso- och sjukvården, där man som patient kan vara delaktiga i planering, genomförande och uppföljning av sin vård med en säker tillgång till relevant vårdinformation.

E2- Medarbetare inom den kliniska verksamheten får tillgång till ett vårdinformationsstöd som möjliggör en (1) strukturerad journal per patient och uppfattas som ett effektivt och säkert verktyg i det dagliga arbetet och som möjliggör en effektiv kommunikation mellan olika professioner och vårdgivare.

E3- Medarbetare inom förvaltningsorganisationer uppfattar att de arbetar med ett tekniskt modernt system som kontinuerligt anpassas efter nationella och internationella standards samt aktuell lagstiftning och möjliggör interoperabiliteten på olika nivåer.

E4 - Det nya vårdinformationsstödet möjliggör en effektiv uppföljning av kvalitet och produktion och ger möjlighet till flexibel-utdata i realtid som stöd till **ledning och styrning** på olika nivåer i organisationen.

E5 - Det nya vårdinformationsstödet utgör också ett underlag av hög kvalitet för **forskning och innovation**.

4. Nyttokalkyl

Beräknade kostnader och förväntade ekonomiska nyttor redovisas i bilaga 2 FVIS nyttokalkyl (Business Case). Beräkningar har gjorts för de områden där FVIS förväntas bidra till ekonomisk nytta (direkt nytta).

5. Verksamhetsnyttor

FVIS-programmets fem effektmål har brutits ner till fem övergripande verksamhetsnyttor:

1. Stärkt partnerskap mellan invånare och vårdgivare
2. Förbättrade och smartare arbetsformer i det dagliga arbetet
3. Stärkt informationsutbyte och kommunikation samt samverkan och partnerskap
4. Stärkt ledning, styrning och uppföljning för kvalitet och en långsiktigt hållbar ekonomi
5. Stärkt forskning, utveckling och innovation

Verksamhetsnyttorna byggs upp i tre nivåer. Det är först när nivå tre uppnås som effektmål och nytta uppstår fullt ut. Nivå ett och två är viktiga att synliggöra då de skapar förutsättningar och visar hur FVIS stödjer förväntade nyttoeffekter. Över tid kommer en högre nivå kunna etableras genom ett kontinuerligt arbete i verksamheten.

- *Nivå ett* beskriver att förutsättningar och möjligheter finns. Till exempel tillgång till systemstöd samt integrationer.
- *Nivå två* handlar om starkt tillförlitlighet, förtroende för att informationen har hög kvalitet.
- *Nivå tre* beskriver att rutiner, processer och arbetssätt har tagits fram och etablerats och används. Vi har nått effektmål.

Figur 2: visar hur verksamhetsnytta byggs upp av tre nivåer. De tre nivåerna är förutsättningar för att nytta och effekt ska uppstå.

Verksamhetsnyttorna blir utgångspunkt för dialog avseende förändringar i verksamheten. Se även bilaga 3, Cosmic som möjliggörare.

Tabell 1: Nedbrutna verksamhetsnyttor

Tabellen visar verksamhetsnyttorna nedbrutna i de tre nivåerna och hur de relaterar till effektmålen.

Verksamhetsnytta		Effektmål
1	Stärkt partnerskap mellan invånare och vårdgivare	E1, E2
1.1	Ökad möjlighet för invånare, patienter och anhöriga att ta ett större ansvar för och interagera kring sin hälsa, vård och omsorg	
1.2	Ökad tillgång till effektiva och säkra verktyg som stärker partnerskap med invånare, patienter och anhöriga	
1.3	Upparbetade, etablerade och anammade processer, arbetssätt och rutiner som stärker partnerskapet med invånare, patienter och anhöriga i deras hälsa, vård och omsorg	
2	Förbättrade och smartare arbetsformer i det dagliga arbetet	E1, E2, E3
2.1	Ökad tillgång till ett förbättrat, enhetligt, effektivt och patientsäkert stöd i det dagliga arbetet	
2.2	Ökad tillgång till ett vårdinformationsstöd som utgår från behov och anpassas efter lagar, regelverk och standarder	
2.3	Ökad tid för värdeskapande arbete	
3	Stärkt informationsutbyte och kommunikation samt samverkan och partnerskap	E1, E2
3.1	Stärkt, effektiv och säkert informationsutbyte och kommunikation över vårdgivargränser	
3.2	Stärkt samverkan, partnerskap och tillit mellan verksamhetsområden inom vårdgivargränser	
3.3	Upparbetade, etablerade och anammade processer, rutiner och arbetssätt för stärkt samverkan och partnerskap inom och över verksamhetsområden och vårdgivargränser	
4	Stärkt ledning, styrning och uppföljning för kvalitet och en långsiktigt hållbar ekonomi	E4
4.1	Ökad tillgång till stöd för analys av populationer för effektivare åtgärder och insatser som stärker kvalitet och hållbar ekonomi	
4.2	Stärkt tillförlitlighet till information och analysstöd för effektivare åtgärder och insatser som stärker kvalitet och hållbar ekonomi	
4.3	Upparbetade, etablerade och anammade processer, rutiner och arbetssätt för långsiktig planering, genomförande och uppföljning	
5	Stärkt forskning, utveckling och innovation	E5
5.1	Tillgängligt stöd för analys av populationer av relevans för stärkt forskning, utveckling och innovation	
5.2	Stärkt förmåga till innovation och utveckling	
5.3	Ökad tillgänglighet av och stärkt tillförlitlighet till data och analysstöd vid planering, genomförande och uppföljning av forskning, utveckling och innovation	

5.1. Indikatorer

För att kunna följa upp effektmål och förväntade verksamhetsnyttor behöver ett antal konkreta och mätbara indikatorer tas fram. Programmet har tagit fram förslag till indikatorer som utgångspunkt i kommande verksamhetsdialoger.

Förslag till indikatorer redovisas i bilaga 4, Förslag på indikatorer för uppföljning av nyttor.

Arbetssätt för nyttorealiserings FVIS beskrivs i bilaga 1, Arbetssätt för nyttorealiserings.

6. Uppföljning av effektmål och verksamhetsnyttor

Nyttorealiseringsperioden motsvarar det som utvecklingsportföljen har satt, minst 5 år. Det innebär att den sträcker sig över två Regionplaner 2024–2027 och 2028–2031. Nämndplaner och verksamhetsplaner är ettåriga.

7. Riskanalys

Risker kopplade till möjligheter att nå FVIS effektmål och förväntade nyttor identifieras och hanteras löpande i programmets aktiva riskhantering och ska följa "FVIS riktlinje för riskhantering".

De största riskerna uppstår om FVIS inte kan leverera enligt fastställd omfattning så att befintliga system går att avveckla, om verksamheten inte kan ta emot det nya vårdinformationsstödet och om verksamheten inte kan genomföra de förändringar som möjliggörs av FVIS.

Åtgärder: Se avsnitt ovan; 1.1 Kritiska nyckelfaktorer (framgångsfaktorer) för att uppnå önskad nytta, 1.2 Stöd till verksamheten inför, under och efter produktionsstart, 1.3 Nyttorealiserings genom regionens planerings-, budget och uppföljningsprocess samt nämnd- och verksamhetsplaner.

8. Nyttorealiseringsrapport

Vid programslut sammanställs status kring nyttorealiseringsen i en nyttorealiseringsrapport. Förslag till fortsatt uppföljning efter programmet slut ska ingå i eller bifogas till nyttorealiseringsrapporten. Nyttorealiseringsrapporten levereras till beställaren som godkänner rapporten och FVIS-programmets del i nyttorealiseringsen.

9. Referenser och bilagor

Bilaga nr	Namn
1	Arbetssätt för nyttorealiserings
2	FVIS nyttokalkyl (Business Case)
3	Cosmic som möjliggörare
4	Förslag på indikatorer för uppföljning av nyttor
5	Nyckelfaktorer för effektstyrning i FVIS-programmet
6	Tidplan implementering av nyttorealiseringsplan

Definitioner och förkortningar

Begrepp/förkortning	Förklaring
Nytta/verksamhetsnytta	En mätbar förändring som uppfattas som positiv av en eller flera intressenter och som bidrar till ett eller flera verksamhetsmål.
Effektmål	Den nytta/effekt som man önskar uppnå.
Nyttorealisering/ effekthemtagning	Den nytta som uppstår (realiseras) och de positiva effekter som kan hämtas hem när resultatet används.
Early Life Support	Ha tillgång till support vid produktionsstart (ofta förkortat ELS). Syftar till ett antagande av en större mängd supportärenden som kommer att finnas vid produktionsstart. Att uppmuntra användare till att fråga om hjälp, och att de snabbt får utförlig hjälp ökar sannolikheten att användare vill utforska och lära sig det nya arbetssättet. Därför behöver det finnas större mängd supportpersonal i början.

Revisionshantering

Version	Datum	Summering av förändringar i förhållande till föregående version	Ändringar markerade Ja/Nej
1.0	2020-11-12	Version färdig för beslut vid FVIS programstygrupp Genomläsning av programledning och små justeringar	Nej
1.1	2022/2023	En total översyn och revideringar har genomförts utifrån aktuella förutsättningar.	Nej
1.9	2024-02-16	En total översyn och revideringar har genomförts utifrån aktuella förutsättningar. Klar för rekommendation till beslut vid FVIS programstygrupp	Nej
1.95	2025-02-18	Översyn och justeringar inför fastställande samt bilaga 6	Nej
2.0		Version fastställd av Regiondirektör	Nej

Överenskommelse för realisering av nytta

Nedanstående parter är överens om innehållet i denna plan för nyttorealiseringsplan.

- FVIS Programägare
- Regiondirektör
- Hälso- och sjukvårdsdirektör
- Verksamhetschef CIMT
- Portföljförvaltare
- Objektägare
- Objektägare Teknik